

TURKU KAERLA MULLI

Rautakautisen asuinpaikka/
kalmistoalueen koekuopitus
Teija Tiitinen 1992

TURKU KAERLA MULLI

PK 1043 12 LITTOINEN

X= 6707 82-90

Y= 570 53-62

Z= 22.0-30.0

Rautakautisen asuinpaikka/ kalmistoalueen koekuopitus
Museoviraston esihistorian osasto
Kaivauksen johtaja FK Teija Tiitinen

Turun Kaerlan Mullin rautakautisella asuinpaikalla tehtiin koekuopistusta ajalla 10.-14.8.1992. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa paikalla sijaitsevan muinaisjäännöksen laajuus ja sen kunto. Lisäksi tavoitteena oli saada selvennystä alueen problemaattiseen ajoitukseen sekä funktioon. Paikalla on tehty aiemmin tutkimuksia vuonna 1986.

Vuoden 1992 koekuopituksessa kävi ilmi, että muinaisjäännös on hyvin pienikokoinen sen pinta-ala on vain n. 250m² ja kulttuurikerroksen paksuus n. 30-40cm. Suurin osa paikalta löytyvästä materiaalista on peräisin asuinpaikalta, jonka keramiikkamateriaali ajoittunee rautakauden alkuun. Keramiikassa on kuitenkin piirteitä, jotka mahdollistavat sen ajoittamisen jo kivikauden lopulle. Osa keramiikasta on mahdollisesti peräisin vasta rautakauden lopulta. Rautakauden puolivälin jälkeen ajoittuvat ainakin rautaniitti ja vuonna 1986 löytynyt lasihelmen pala. Rautakauden loppupuolen aineisto osoittanee, että paikalla sijaitsee myös kalmisto.

Löydöt: KM 27589:1-10

Kartoitetun alueen laajuus: n. 7500m²

Ajoitus: (Kivikauden loppu?-) rautakausi

Tutkimuskustannukset: virkatyö + työllistämisvarat

Tutkimusraportti: T. Tiitinen 26.2.1993 ark. os. topog. arkisto

SISÄLLYSLUETTELO

1) ARKISTOTIETOJA.....	3
2) JOHDANTO.....	4
3) TUTKIMUSHISTORIA.....	5
4) TUTKIMUSALUEEN SIJAINNISTA, TOPOGRAFIASTA JA KASVILLISUUDESTA.....	6
5) ALUEEN KIINNITYS.....	7
6) TUTKIMUSMENETELMÄT	
6.1 Koekuopitus.....	7
6.2 Fosfaattikartoitus.....	8
7) HAVAINNOT	
7.1 Tutkimusalueen kunto.....	8
7.2 Tutkimusalueen laajuus.....	8
7.3 Tutkimusalueen ajoitus ja funktio.....	10

LIITTEET:

1. Koekuoppakuvaukset
2. Luettelo kertomukseen kuuluvista valokuvista
3. Ote peruskartasta
4. Kopio yleiskartasta
5. Kopio P. Itkosen yleiskartasta v:lta 1986

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta: Turku (ent. Maaria)

Kylä: Kaerla

Paikannimi: Mulli

Tilat: 7:22 ja 12: 699 sekä tiealue K46

Omistaja: Turun kaupunki

Peruskarttalehti: 1043 12 Littoinen

Tutkimusalueen koordinaatit: x= 6707 82-90

y= 570 53-62

z= 22.0-30.0 (kiintopiste 25,64m mpy / N60)

Aikaisemmat tutkimukset:

Hirviluoto, A-L: Turku (entistä Maariaa) Kaerlan Mullin rautakautisen polttokenttäkalmiston kaivaus 4.-5.7 ja 10.9. 1962

Itkonen, P: Turku (ent. Maaria), Kaerla, Mulli 1986. Kaivaus Kairialan muinaismuistoalueella 5.5.-12.6.1986 (TMM)

Tuomi, L: Turku, Kaerla, Mulli; kasvistoinventointiraportti 1992

Aikaisemmat löydöt: KM 15456:1-2; KM 23226:1-296

Vuoden 1992 löydöt: KM 27589:1-10

Kertomukseen liittyvät kartat: yleiskartta, joka sisältää myös löytötiedot

Kertomukseen liittyvät negatiivit: 90897-90962

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: 25856-25872

2. JOHDANTO

Turun (ent. Maaria) Kaerlan Mullin rautakautiseksi ajoitetulla kiinteällä muinaisjäännöksellä tehtiin koetutkimus ajalla 10.-14.8.1992. Alueen koetutkimukset tulivat mahdolliseksi, kun se oli tutkija Anna-Liisa Hirviluodon ehdotuksesta otettu mukaan museoviraston muinaisjäännösten hoito-ohjelmaan kesällä 1992.

Tutkimuksia johti museoviraston aluesuunnittelija FK Teija Tiitinen virkatyönään. Tutkimuksissa avustajana oli velvoitetyöllistämisrahalla palkattu tutkimusapulainen Mervi Yli-Rajala, joka osallistui myös jälkitöihin (löytöjen puhdistus, valokuvien luettelon ja koekuoppakorttien puhtaaksikirjoitus sekä osallistuminen fosfaattinäytteiden testaukseen). Lisäksi kentällä oli apuna neljä muinaisjäännösten hoitoryhmään kuuluvaa työntekijää, joiden tehtävänä oli koekuoppien kaivaminen sekä osallistuminen mittauksiin.

Tutkimukset aloitettiin kasvillisuuskartoituksella, jonka suoritti LuK Liisa Tuomi 3.6. ja 16.7. Hän kävi myös tekemässä alustavan tarkastuksen paikalla 21.4.1992. Kyseessä oli ensisijaisesti alueen hoitoa varten tehty kasvillisuustutkimus, jossa pyrittiin kartoittamaan se, sijaitseeko paikalla suojeltavia tai mahdollisesti harvinaisia lajeja, joiden säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kartoituksella oli kuitenkin myös arkeologista tutkimusta täydentävä merkitys, eli tarkoituksena oli selvittää kasvaako paikalla mahdollisia muinaiseen ihmistoimintaan liittyviä lajeja.

Arkeologisen koetutkimusten takoituksena oli oli kartoittaa paikalla sijaitsevan muinaisjäännöksen laajuus ja säilyneisyys. Muinaisjäännöksen kunnan selvittämistä ennen hoitotöiden alkua pidettiin tärkeänä, sillä erittäin pahasti vaurioitunutta muinaisjäännöstä ei ole syytä enää pyrkiä kunnostamaan. Lisäksi oli tavoitteena tarkentaa paikan esihistoriallista ajoitusta sekä funktiota, jotka molemmat ovat aiemmissa tutkimuksissa jääneet jonkinverran epäselviksi.

Kenttätutkimuksissa alueelle tehtiin yhteensä 17 koekuoppaa ja tutkittu alue käsitti yhteensä n. 7500m². Koekuoppien määrän ja tutkitun alueen koon välinen epäsuhta johtuu siitä, että tutkimusalue on erittäin kivinen, jyrkästi nouseva ja kallioinen. Tämän vuoksi koko alueelle ei voitu tehdä koekuoppia. Koska koko muinaisjäännösalueen laajuus saatiin kartoitettua eikä tutkimuksissa tullut kovin merkittäviä tuloksia, voidaan alueen tutkimukset tältä osin katsoa riittäviksi, eikä niitä enää jatketa ensi kesänä.

Turussa 26.2.1993

Teija Tiitinen

3) TUTKIMUSHISTORIA

Mullin alueeseen kiinnitettiin ensimmäisen kerran huomiota kun tutkija Anna-Liisa Hirviluoto oli kartoittamassa Turun maanmittauskonttoria varten Mullin aiemmin tunnettuja rautakautisia kalmistoja vuonna 1962. Tällöin hän havaitsi "nurmeltuneen kallion ja isojen maakivien välisen tasanteen, joka ei vaikuttanut luontaiselta". Hirviluoto suoritti alueella pienen koekaivauksen, jonka perusteella hän tulkitse löytämänsä muinaisjäännöksen rautakautiseksi polttokalmistoksi.

Hirviluoto piti paikkaa polttokalmistona maan nokisuuden ja kivien palaneisuuden vuoksi. Koekuopasta löytyi saviastian palasia (KM 15456:1-2), joita hän ei ole ajoittanut rautakautta tarkemmin. Hirviluoto totesi muinaisjäännöksen olevan n. 11x12m laaja, mutta lisäsi, että alue on saattanut jatkua yhtenäisenä vastapäätä (n. 60m koilliseen) sijainneeseen kalmistoon saakka. Kalmistoa ei ole ajoitettu, mutta sieltä on irtolöytöinä kaksi keihäänkärkeä (KM 6367:9-10) sekä rautamiekan katkelma (KM 6482). Alueiden yhtenäisyyden toteaminen oli kuitenkin mahdotonta, sillä niiden väliin oli rakennettu tie ja viemäri. Rakentamisen yhteydessä mahdollinen muinaisjäännös oli tuhoutunut. Jäljellä olevan muinaisjäännösalueen Hirviluoto totesi hyvin säilyneeksi ja esitti alueen merkitsemistä erityisalueeksi asemakaavaan, jotta sen lisätuhoutuminen voitaisiin estää.

Aluetta tutkittiin tarkemmin vuonna 1986, jolloin Turun kaupungin rakennusosasto uusi viemäriverkon Mullin tien varrella. Tuolloin Turun maakuntamuseon arkeologi Heljä Brusila kävi tarkastamassa paikan ja totesi, että osa viemäriin alle jäävästä muinaisjäännöksestä oli jo ehtinyt tuhoutua ja että jäljelle jäävä on tutkittava. Alueen tutkimuksista tuli vastaamaan Turun maakuntamuseo ja tutkimuksia kentällä johti Pertti Itkonen. Tutkimukset rajautuivat viemärikaivannon alle jäävän alueeseen ja tuolloin muinaisjäännöksestä kaivettiin yhteensä n. 52m².

Itkonen toteaa raportissaan tutkimusalueelta tulevan runsaasti historiallisen ajan artefakteja erityisesti sen pintakerroksista. Esihistoriallisista artefakteista suhteellisesti suurin osa oli saviastian palasia, jotka Itkosen mukaan ajoittuvat kivikauden lopulta rautakauden loppuun. Erillisiä kulttuurikerroksia ei ollut havaittavissa vaan eri ikäinen aineisto oli sekoittunut keskenään. Keramiikan paloissa ei ollut varsinaista koristelua, mutta useat palaset olivat naarmupintaisia ja joissain oli epämääräisiä kuopanteita, yhdessä palassa oli näkyvissä mahdollinen kissantassupainanne (KM 23226:106). Kahdessa palassa oli Itkosen mukaan kierrenuorapainannetta (KM 23226:203 ja 230) ja yhdessä palassa kynsipainanteita (KM 23226:119)

Alueelta löytyi runsaasti myös kvartsi- ja kivilaji-iskoksia sekä hioimia ja niiden palasia. Lisäksi löytyi muutamia kiviesineiden katkelmia sekä yksi pitkulainen hienonnuskivi. Palanutta luuta alueelta tuli erittäin niukalti ja Itkosen mukaan osa siitäkin oli löytösuhteiden perusteella historilliselta ajalta peräisin. Kalmistoon viittaavia rakenteita Itkonen ei havainnut. Osa keramiikasta ja lasihelmen pala (KM 23226:185) osoittavat kuitenkin, että alueella on ollut toimintaa vielä rautakauden puolivälin jälkeen. Pääosa asuinpaikalta löytyneestä materiaalista

on peräisin kulttuurikerroksesta, joka on saattanut olla käytössä kivikauden lopulta rautakauden alkuun.

Itkosen raportista käy ilmi, että osa kaivausalueesta on ollut voimakkaasti sekoittunutta, joka näkyy sekä maakerrosten epäjärjestyksenä että historiallisen ajan ja nykyajan löytöinä. Erityisen sekoittunutta maa oli ollut kaivausalueen pohjoisosassa, jossa oleva savi on tuotu Laborin tontilta. Itkosen arvion mukaan paikalle on kuljetettu myös tämän jälkeen rakentamiseen kelpaamatonta maata lähialueiden ja viemäreitä kaivettaessa.

4) TUTKIMUSALUEEN SIJAINNISTA, TOPOGRAFIASTA JA KASVILLISUUDESTA

Tutkimusalue sijaitsee n. 3km Turun keskustasta pohjoiskoilliseen Kaerlan kaupunginosassa, joka jää Markulantien, Kärsämäentien sekä Tampereentien väliin. Se on pitkän Valkeisvuori nimisen kalliomäen itäkaakoisrinteellä, paikalla, jossa maastokorkeudet paikoitellen eroavat jyrkästi ja jossa on runsaasti kookkaita siirtolohkareita. Kivikauden lopulla paikka on sijainut meren rannassa saaristoisessa ympäristössä. Rautakauden alussa paikka oli jo muuttunut mantereiseksi, mutta edelleen alue on ollut lähellä merenlahtea, joka myöhemmin rautakauden kuluessa on muuttunut nykyiseksi Vähäjoeksi.

Tutkimusalue on etelään, kaakkoon ja itään viettävää rinnettä. Sen korkein kohta sijaitsee n. 30m mpy ja matalin kohta n. 22m mpy. Alueen korkein kohta ja sen itäkaakoispuolinen rinne ovat epätavallisen louhikkoisia ja useiden lohkaroiden halkaisija on enemmän kuin 2m. Tälle alueelle, jossa irtolohkareita oli runsaasti, ei voitu tehdä lainkaan koekuoppia. Tosin tällä alueella myös maakerrokset olivat erittäin ohuet eikä alueen käyttö esihistoriallisella ajallakaan ole voinut olla kovin aktiivista.

Tutkimusalueen länsiosassa heti turpeen alla oli hiekkamoreenia, joka n. 25-35cm maanpinnasta muuttui karkeammaksi ja lähes mahdottomaksi kaivaa. Sen sijaan tutkimusalueen itäosassa turpeen alla oli yleensä tumma mullan ja hiekan sekainen kerros, jonka paksuus oli n. 30cm, tämän alla oli yleensä puhdas hiekkakerros.

Kasvillisuuskartoituksen mukaan alueen puustossa pähkinäpensas on valtalajina, mutta myös vanhoja pihlajia on runsaasti. Tutkimusalueen itäosa on tyypiltään lehtomaista, länsiosassa valtalajina taas on mänty, jonka seassa kasvaa myös rauduskoivua ja vaahteraa. Kartoittajan mukaan alueen kenttäkerros koostuu pääasiassa lehtokasveista ja tavallisista metsälajeista. Ylärinteillä valtalajeina olivat valkovuokko, oravanmarja, kielo, metsälauha, syyllälinnunherne, kalliokielo ja mustikka. Alaosissa taas vallitsevat korkeampi kasvuiset ruohot, ja nykyisen asutuksen tuntumassa erityisen hyvin ovat menestyneet tyypipitoisessa maassa viihtyvät lajit kuten nokkonen ja pelto-ohdake (ks. lisää alueen kasvillisuudesta *L.Tuomi: Turku, Kaerla, Mulli; kasvistoinventointiraportti 1992*. Liitteenä alueen hoitoraportin yhteydessä)

5. ALUEEN KIINNITYS

Koska tutkimustyöhön kentällä oli aikaa vain yksi viikko, ei aikaa vievää tutkimusalueen uudelleen kiinnitystä lähdetty tekemään vaan käytettiin hyväksi P. Itkosen kaivausaluetta ja kaivausten yhteydessä käytettyjä kiinnityksiä. Itkonen oli käyttänyt kiinnityksen lähtöpisteenä Turun kaupungin monikulmiopistettä no. 31544, joka sijaitsee Itkosen kaivausalueen koilliskulmasta n. 17m ja (kun nollalinjana pidetään kompassipohjoista) 17' koilliseen. Myös kaivausalueen länsilinja paalutettiin 17' neulapohjoisesta koilliseen. Kaivausalueen länsilinjaa käytettiin kesän 1992 keokuopituksessa peruslinjana ja Itkosen kaivausalueen luoteisimman ruudun 114/100 luoteiskulmaa käytettiin keokuopituksen pisteenä 500/500, josta mittaukset tehtiin mittanauhalla ja teodoliitilla. (Itkosen mittauskartta liiteenä)

Itkosen kaivausten kiintopiste oli edelleen löydettävissä karttaan merkitystä kiintokivistä ja pisteen korkeus on 25,64m N60-korkeusjärjestelmän mukaan.

6. TUTKIMUSMENETELMÄT

6.1 Koekuopitus

Alueen rajausta varten oli alunperin tarkoituksena paaluttaa suorakulmainen koekuoppaverkosto, jossa koekuopat olisivat sijainneet 10m päässä toisistaan. Maan korkeuserojen, louhikkoisuuden ja suojeltavan pähkinäpensas kasvillisuuden vuoksi tavoitteesta oli kuitenkin nopeasti luovuttava. Tutkittavalle alueelle saatiin paalutetuksi vain 17 koekuoppa, joiden etäisyydet toisiinsa nähden vaihtelivat 5-15m välillä ja tutkimusalueen keskellä on n. 30 x 50m laajuinen alue, jonne koekuoppia ei kyetty lainkaan kaivamaan.

Koekuopitusalueen itäraja asetettiin 15m päähän Itkosen kaivausalueesta, koska tällä väliin jäävällä alueella oletettiin sijaitsevan rikkoutumatonta kulttuurikerrosta, johon ei haluttu koskea. Itkosen kaivausalueen eteläisimmästä osasta oli tullut esiin erittäin runsaasti esihistoriallista materiaalia ja ja tällä alueella lähin koekuoppa tehtiin 8m päähän Itkosen kaivausalueesta etelään. Koekuopitusalueen länsirajana pidettiin lastenkodin aita, pohjois- ja eteläraja määräytyivät muinaisjäänneksen kannalta jokseenkin mielivaltaisesti alueella risteilevien polkujen mukaan. Koekuopitettu alue on yhteensä n. 7500m² laajuinen.

Koekuopat kaivettiin lapiolla ja kaikki maa seulottiin, mikäli esiin tuli merkittäviä artefakteja jatkettiin kaivamista lastalla. Kuoppien laajuus oli keskimäärin n. 50x50cm ja ne kaivettiin yleensä puhtaaseen maahan saakka. Poikkeuksen tekivät ne kuopat, joissa kaivamisen esti kookkaat kivet, joita ei voitu siirtää. Koekuoppien syvyys vaihteli 35-55cm välillä keskisyvyyden ollessa n. 45cm.

Kaivamisen jälkeen koekuopat dokumentoitiin nk. koekuoppakortille, johon kerättiin seuraavat tiedot: kuopan mitat, kaivauspäivä, sijaintipaikan kuvaus, havainnot maakerroksista, rakenteista, värjäymistä ja löydöistä. Koekuoppia ei

valokuvattu, koska mitään sellaisia yksityiskohtia ei tullut esille, joiden kuvaamista olisi pidetty tarpeellisena, myöskään yksityiskohtakarttoja ei piirretty.

6.2 Fosfaattikartoitus

Kaikista koekuopista otettiin fosfaatin suhteellista määrää kuvaavaa spot-testiä varten näyte n. 45cm syvyydeltä. Koska testi perustuu ainoastaan testaajan omaan näköhavaintoon voi testin tulos olla jonkinverran epäluotettava. Testi suoritettiin kahteen kertaan 17.8. ja 25.8., jotta testituloksen subjektiivisuuden aiheuttamaa virheellisyyttä olisi jonkinverran kyetty vähentämään. Testin tulokset eivät kuitenkaan juurikaan poikenneet toisistaan.

Testin tulokset jaettiin kolmeen luokkaan:

- luokka 1: tulos = vähän tai ei lainkaan fosfaattia
- luokka 2: tulos = keskimääräisesti fosfaattia
- luokka 3: tulos = runsaasti fosfaattia

7. HAVAINNOT

7.1 Tutkimusalueen kunto

Kuten Hirviluoto jo vuonna 1962 totesi jäljellä oleva muinaisjäänös on vielä melko hyvässä kunnossa. Vuonna 1992 tehtyjen koekuoppien perusteella, muinaisjäänöksen etelä- ja länsi osat ovat erittäin hyvin säilyneet, tässä osassa muinaisjäänöksen pintaa ei ole rikottu useaan vuosisataan. Moderneja löytöjä tuli vain turpeesta ja heti sen alta. Muinaisjäänöksen pohjois- ja itäosat sensijaan ovat huonommassa kunnossa mm. 1900-luvulla tapahtuneiden viemäröinti-, tienrakennus- ja maansiirtotöiden vuoksi (myös arkeologiset kaivaukset ovat luonnollisesti tuhonneet osan muinaisjäänöksestä). Esimerkiksi maanpinnan muoto on muuttunut huomattavasti alkuperäiseen verrattuna.

Vaikka muinaisjäänöksen jäljellä oleva osa onkin suhteellisen hyvässä kunnossa, on muinaisjäänöksestä jo ehtinyt tuhoutua niin suuri osa, että allekirjoittaneen mielestä se voitaisiin luokitella muinaisjäänösrekisterissä luokkaan 2 kuuluvaksi. Muinaisjäänöksen säilyminen nykykunnossa olisi kuitenkin taattava sekä vielä hyvin säilyneiden ja ajoitukseltaan mielenkiintoisten kulttuurikerrosten että arvokkaan luonnonympäristön vuoksi.

7.2 Tutkimusalueen laajuus

Vuoden 1992 tutkimustulokset olivat erittäin vähäiset, vain kolmesta koekuopasta tuli esihistoriallisia löytöjä 480/490; 485/490 ja 490/465. Merkittävimmät löydöt tulivat kahdesta ensinmainitusta.

Koekuopassa 480/490 oli turpeen paksuus n. 9cm ja sen alla oli tumma mullan- ja hiekansekainen kerros, jossa ei ollut kiviä. Maanseassa oli jonkinverran hiilenhippuja, ei kuitenkaan runsaasti. N. 35cm syvyydessä alkoi kookkaista

kivistä muodostunut kerros, jonka seassa ja sen alla oli puhdas hiekkamoreeni. Koekuopassa ei ollut havaittavissa merkkejä kalmistokiveyksestä. Kuopasta löytyneet artefaktit olivat karkeahkoa, ruskeaa, naarmupintaista keramiikkaa, jossa ulkopinnalla on nokipilkkuja ja erittäin kevyttä naarmutusta. Lisäksi kuopasta löytyi 3 kpl palanutta savea. Löydöt tulivat n. 10-35 cm väliltä.

Koekuopassa 485/490 turve oli edellistä paksumpi (15cm), ja sen alla oli tumma mullansekainen hiekka. Hiekassa oli jonkinverran hiilenhippuja, ei kuitenkaan runsaasti. Pohjalla oli puhdas hiekka. Kuopan alasta puolet peittyi kookkaan maakiven alle, jota ei voitu siirtää pois paikaltaan. Kuopasta löytyi seitsemän saviastian palaa, jotka kaikki olivat pieniä, rapautuneita ja huonosti säilyneitä. Lisäksi koekuopasta löytyi rautaniitti, joka todennäköisesti ajoittuu rautakauden puolivälin jälkeen.

Molemmat koekuopat sijaitsivat lähellä irtolohkareta, jonka länsipuolelle viereen ja n. 4,60m pohjoispuolelle Hirviluoto oli tehnyt 1962 kaksi koekuoppaa. Koekuopasta 485/485 ei enää löytynyt merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta ei myöskään koekuopasta 490/490, joka on em. siirtolohkareesta n. 10m pohjoiseen. Siirtolohkareen eteläpuolelle lähimmät koekuopat tehtiin n. 10m päähän, näistäkään ei löytynyt esihistoriallisia artefakteja tai kulttuurikerrosta. Todennäköisesti muinaisjäännös jatkuu vain muutamia metrejä siirtolohkareen eteläpuolelle, sillä maalaji muuttuu asutukselle epäedulliseksi ja mäki alkaa viettää suhteellisen jyrkästi etelään.

Toisaalta muinaisjäännöksen laajuutta arviotaessa on otettava huomioon, että Itkosen kaivausalueen eteläisimmästäkin ruudusta tuli runsaasti esihistoriallisia löytöjä, ja nämä ruudut ovat sijainneet samassa rinteessä n. 3,5m etelämpänä kuin siirtolohkare. Kulttuurikerros ei kuitenkaan voi jatkua kovinkaan paljon Itkosen kaivausalueesta etelään, koska sitä lähimpänä sijaitsevassa koekuopassa 470/500 ei kulttuurikerrosta enää ollut havaittavissa.

Muinaisjäännös vaikuttaa siis melko pienialaiselta. Hirviluoto oli arvionut muinaisjäännöksen kooksi n. 11 x 12m. Vuoden 1992 koekuopituksen perusteella muinaisjäännöksen laajuus on N-S suunnassa n. 15-20m ja E-W suunnassa n. 15m. Eli jäljellä olevan muinaisjäännöksen pinta-ala on n. 250m². Hirviluodon arvio on siis yllättävän lähellä alueen todellista kokoa.

Mielenkiintoinen erillishavainto tehtiin tutkimusalueen luoteisosassa, louhikkoisen rinteiden ja alueen korkeimman kohdan länsipuolella paikalla, joka poikkeaa ympäristöstään alavampana, kivettömänä ja pinnanmuodostukseltaan tasaisempana. Alueelle tehtiin neljä koekuoppaa, joista yhdestä 490/465 löytyi 11cm vahvan turpeen alta erittäin tumma noen-, hiekan- ja mullansekainen kerros, jonka paksuus oli n. 30cm. Tämän maakerroksen alla oli kuumuuden värjäämä punertava hiekkakerros, jonka paksuus oli n. 10cm, pohjalla oli puhdas hiekka.

Koekuopasta ei löytynyt esihistoriallisia artefakteja, mutta noensekaisesta kerroksesta löytyi 4 kpl palanutta luuta. Koekuopasta otettu maanäyte osoitti testauksessa jonkinverran kohonnutta fosfaattimäärää. Koekuopasta eikä sen ympäristöstä löytynyt mitään ajoittavaa, mutta hiilikkerros vaikutti ihmisen

aikaansaamalta. Ajoittavien löytöjen perusteella nokikerrosta ei luonnollisestikaan voi määrittellä muinaisjäännökseksi, mutta sen sijaintipaikka tunnetun muinaisjäännöksen vieressä saattaa viitata siihen, että myös nokikerros on esihistoriallinen.

7.3 Muinaisjäännöksen ajoitus ja funktio

Muinaisjäännöksen ajoitus on ongelmallinen eikä vuoden 1992 koekuopitus tuonut mitään oleellista uutta alueen aiempaan ajoitukseen. P. Itkosen kaivauksissa paikalta on löytynyt runsaasti keramiikkaa, mutta sen ajoittaminen pelkän löytöluettelon perusteella on mahdotonta. Itkosen kuvauksen mukaan saviastioiden piirteet - naarmutus, epämääräiset painanteet, sekoiteaines - voisivat olla peräisin kivikauden lopulta rautakauden alkuun, mutta osa aineistosta voi olla peräisin myös rautakauden lopulta. Suhteellisen runsas iskos- ja hioinaineisto viittaa siihen, että alueen pääasiallinen käyttöaika sijoittuu viimeistään rautakauden alkuun. Rautakauden puolivälin jälkeen taas ajoittuvat koekuopasta 485/490 löytynyt niitti ja Itkosen kaivausruudesta 106/100 löytynyt lasihelmen pala.

Mitään rakenteellisia todisteita paikalla sijaitsevasta kalmistosta ei ole saatu vuosien 1986 ja 1992 tutkimuksissa. Niitti ja lasihelmi ovat kuitenkin sellaista aineistoa, jota yleensä löytyy nimenomaan kalmistoista. On mahdollista, että paikalla sijaitsee rautakauden puolivälin jälkeen (mahdollisesti merovinki ajalle) ajoittuva polttokalmisto, jossa on erittäin ohut kulttuurikerros ja joka on myös kooltaan pieni. Hirviluodon koekuopat ovat voineet osua juuri tälle alueelle. Suurin osa paikalla sijaitsevasta kulttuurikerroksesta on peräisin asuinpaikalta, joka ajoittuu kivikauden lopulta rautakauden alkuun, todennäköisimmin ehkä viimemainittuun aikaan.

Turun Kaerlan Mullin asuinpaikka/kalmisto alueelta talteen saatu aineisto vaatisi tähän astista tarkemman tutkimuksen. Asuinpaikan ja paikalla todennäköisesti sijaitsevan nuoremman polttokalmiston suhde toisiinsa on vielä täysin epäselvä. Erityisesti mielenkiintoisen ja suhteellisen runsaan keramiikka-aineiston analysointi auttaisi sekä alueen funktion että ajoituksen tarkentamisessa.

TURKU KAERLA MULLI 10.8.-14.8.1992
KUNNAN KOKOUSPÖYKISTÄ

460/450 kaivettu 13.8; syvyys: 48cm, laajuus: 50x48

Sijaitsee etelärinteellä tiheässä pähkinäpensaikossa.

Aluskasvillisuus: heinää ja vadelmaa

Kuvaus: turve 12cm, hiekka 36cm, koko kuopan alueella runsaasti kiviä.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 2

460/470 kaivettu 13.8; syvyys: 40cm, laajuus: 58x57

Sijaitsee etelään viettävällä rinteellä, tiheässä lehtomaisessa metsässä pähkinäpensaita, mäntyjä, pihlajia ja vaahteraa. Aluskasvillisuus: niukkaa pimeyden vuoksi.

Kuvaus: turve 12cm, moreeni, joka pinnalla jonkin verran mullansekaisista, kuopan etelälaidalla suuri kivi, joka vaikeutti kaivamista.

Maanäyte 40cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

460/485 kaivettu 11.8; syvyys: 40cm, laajuus: 50x45

Sijaitsee etelään viettävällä rinteellä, erittäin kivikkoisella paikalla. Ympäriällä kasvaa pähkinäpensaita, pihlajaa ja koivuja. Aluskasvillisuus: niukkaa pimeyden vuoksi.

Kuvaus: turve 7cm, hiekkamoreeni 20cm, pohjalla kiviä ja soraa.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

460/500 kaivettu 13.8; syvyys: 50cm, laajuus: 53x50

Sijaitsee etelään viettävän rinteiden ala-osaan, paikalla kasvaa haapaa, leppää, pähkinäpensaita ja pihlajia. Aluskasvillisuus: vadelmaa

Kuvaus: turve 8cm, hiekkamoreeni 20cm, savensekainen hiekka 10cm, hiekka 12cm.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

465/455 kaivettu 14.8; syvyys: 50cm, laajuus: 60x60

Sijaitsee etelään viettävällä rinteellä, jossa on runsaasti siirtolohkareita ja kiviä, lehtomainen kasvillisuus, valtalajeina pähkinäpensaita ja pihlajia. Aluskasvillisuus: mustikkaa, heinää ja mansikkaa.

Kuvaus: turve 3cm, tummahko mulla- ja hiekansekainen maa 27cm, puhdas hiekkamoreeni pohjalla.

Löydöt: Mahdollinen kvartsi-iskos KM 27589:1

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=2; 25.8 = 2

465/465 kaivettu 14.8; syvyys: 46cm, laajuus: 50x50

Sijaitsee etelään viettävällä rinteellä, isojen kivien ympäröimänä, paikalla kasvaa pähkinäpensaita ja haapoja. Aluskasvillisuus: heinää.

Kuvaus: turve 17cm, moreeni 20cm, hiekansekainen moreeni 9cm.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=2; 25.8 = 2

470/485 kaivettu 11.8; syvyys: 50cm, laajuus: 60x55

Sijaitsee etelään viettävällä rinteellä, koivun vieressä, siirretty alkuperäisestä kohteestaan n. 70cm länteen. Aluskasvillisuus: niukkaa, koska paikka on varjossa.

Kuvaus: turve 15cm, mullansekainen hiekka 20cm, jonka jälkeen maa muuttuu savensekaiseksi.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

475/455 kaivettu 14.8, syvyys: 35cm, laajuus: 42x45

Sijaitsee etelään viettävän rinteiden yläosaan, aivan pähkinäpensaan juurella.

Aluskasvillisuus: heinää ja mustikkaa.

Kuvaus: turve 9cm, moreeni 24cm, isot kivet estivät kaivamisen syvemmälle.

Maanäyte 35cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

480/485 kaivettu 11.8; syvyys: 40cm, laajuus: 45x40

Sijaitsee kivikkoisen mäen etelätasanteella, paikalla oleva kasvillisuus vähäistä.

Aluskasvillisuus: taikinamarjaa.

Kuvaus: turve 10cm, hiekan- ja mullansekainen maa 25cm, pohjalla puhdas moreeni.

Maanäyte 40cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

480/490 kaivettu 11.8; syvyys: 55cm, laajuus: 50x50

Sijaitsee kivisen mäen eteläisellä tasanteella, suuren siirtolohkareen vieressä, pähkinäpensaita, pihlajia. Aluskasvillisuus: heinää.

Kuvaus: turve 9cm, tumma mullan-ja hiekkansekainen kerros 27cm, jonka alla kookkaita kiviä, pohjalla puhdas hiekkamoreeni, tummassa maassa jonkinverran hiiltä.

Löydöt: saviastian paloja 5kpl KM 27589:2; saviastianapaloja 33kpl KM 27589:3; palanutta savea KM27589:4

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 =1

485/455 kaivettu 14.8; syvyys: 50cm, laajuus: 50x55

Sijaitsee ylätasanteella kivikehän keskellä, ympärillä pihlajia ja tuomi.

Aluskasvillisuus: heinää ja kieloja.

Kuvaus: turve 10cm, hiekkansekainen moreeni 22cm, pohjalla puhdas hiekka 18cm.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

485/490 kaivettu 11.8; syvyys: 50cm, laajuus: 60x50

Sijaitsee kivisen mäen etelätasanteella, siirtolohkareiden lähellä pihlajia ja pähkinäpensaita.

Aluskasvillisuus: heinää.

Kuvaus: turve 15cm, tumma mullan-ja hiekkansekainen maa 30cm, seassa jonkinverran hiilen hippuja, pohjalla puhdas hiekka.

Löydöt: rautaniitti KM 27589:5; saviastian paloja 2kpl KM 27589:6; saviastian paloja 3kpl KM 27589:7; saviastian paloja 2kpl KM 27589:8; palanutta savea 13kpl KM 27589:9

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

490/465 kaivettu 14.8; syvyys: 52cm, laajuus: 50x80

Sijaitsee ylätasanteella, aukealla paikalla, vieressä pähkinäpensas. Aluskasvillisuus: heinää.

Kuvaus: turve 11cm, tumma maakerros 30cm, jonka alla punertava hiekka 10cm, hiekka 11cm.

Löydöt: palanutta luuta 4kpl KM 27589:10

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 2

490/490 kaivettu 11.8; syvyys: 45cm, laajuus: 60x35

Sijaitsee luoteeseen viettävällä rinteellä, suurien siirtolohkareiden välissä, ympärillä kasvaa pihlajia ja pähkinäpensaita. Aluskasvillisuus: heinää

Kuvaus: turve 7cm, jonka alla harmaa mullan-ja hienon hiekkansekainen maa sekä muutamia suurikokoisia kiviä, jotka estävät kaivamisen syvemmälle.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=2; 25.8 = 2

495/460 kaivettu 14.8; syvyys: 48cm, laajuus: 60x53

Sijaitsee kivikkoisen mäen keskellä, pienellä laaksomaisella alueella, jossa lehtomainen kasvillisuus, valtalajeina pähkinä, pihlaja ja vaahtera. Aluskasvillisuus: mustikkaa ja mansikkaa.

Kuvaus: turve 10cm, mullansekainen moreeni 16cm, pohjalla puhdas hiekka.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=2; 25.8 = 2

495/465 kaivettu 14.8; syvyys: 50cm, laajuus: 52x48

Sijaitsee ylätasanteella, pähkinäpensaiden ympäröimässä lehtomaisessa paikassa.

Aluskasvillisuus: heinää, mansikkaa ja ketunleipää.

Kuvaus: turve 8cm, hiekkansekainen moreeni 20cm, ppohjalla puhdas hiekka 22cm.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=1; 25.8 = 1

500/490 kaivettu 11.8; syvyys: 45cm, laajuus: 60x50

Sijaitsee kivisen mäen kaakkoisrinteellä, melko tasaisella paikalla.

Kuvaus: turve 6cm, sora 25cm, pohjalla puhdas savi.

Maanäyte 45cm tulos: 17.8=3; 25.8 = 3

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITYVISTÄ VALOKUVISTA

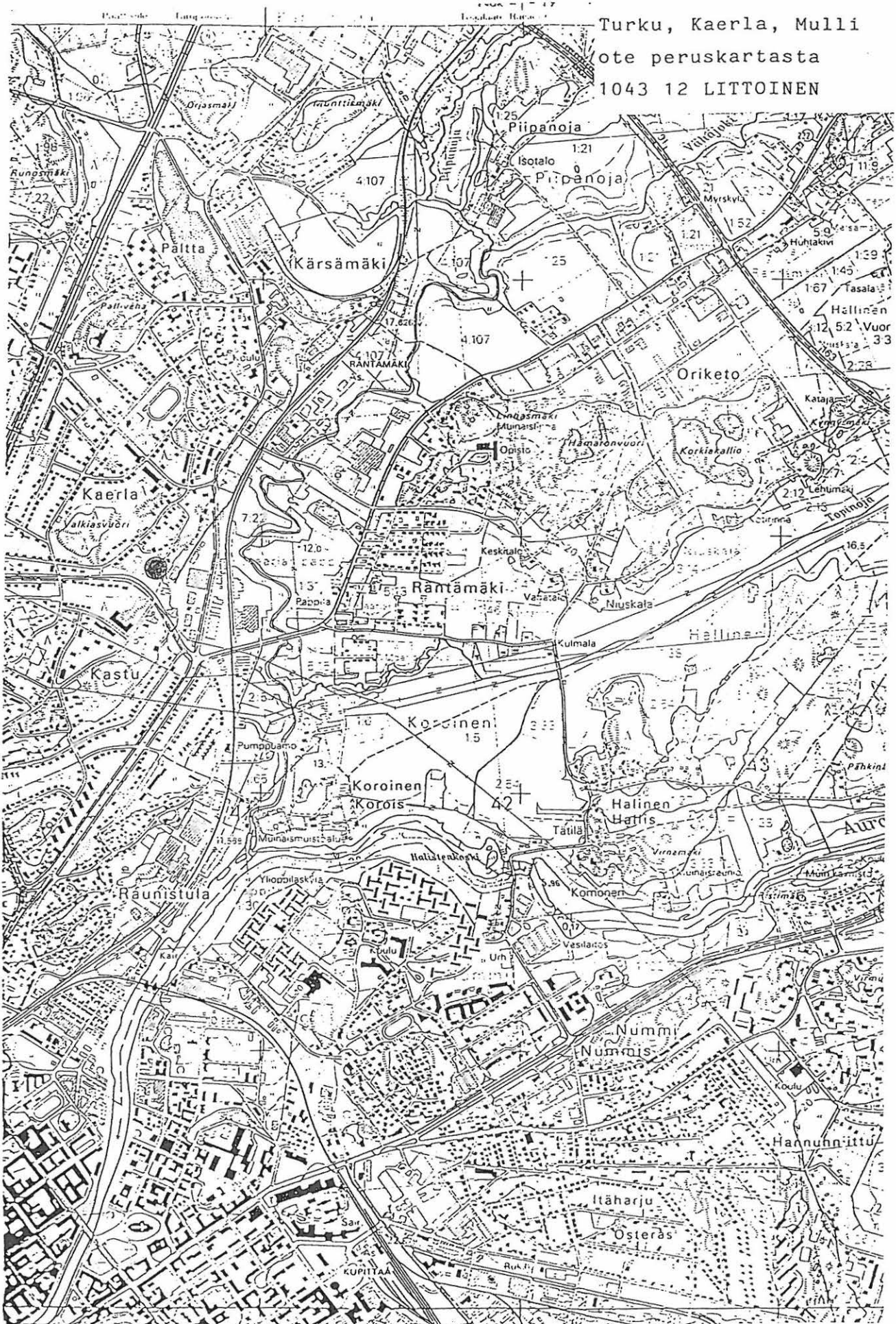
MUSTAVALKONEGATIIVIT

- 90897 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan keskiosa ennen hoitoa, idästä. 5.8.
 90898 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläosa ennen hoitoa, kaakosta. 5.8.
 90899 Turku, Kaerla, Mulli etelänpuoleinen rinne ennen hoitoa, eteläkaakosta. 5.8.
 90900 Turku, Kaerla, Mulli rinnettä ennen hoitoa, eteläkaakosta. 5.8.
 90901 Turku, Kaerla, Mulli ylätasanne ennen hoitoa, itäkaakosta. 5.8.
 90902 Turku, Kaerla, Mulli ylätasanne ennen hoitoa, lännestä. 5.8.
 90903 Turku, Kaerla, Mulli itärinne ennen hoitoa, lännestä. 5.8.
 90904 Turku, Kaerla, Mulli itärinne ennen hoitoa, lännestä. 5.8.
 90954 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikka hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90955 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan pohjoisosaa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90956 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläinen keskiosa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90957 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläosa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90958 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan keskiosa hoidon jälkeen, kaakosta. 8.9.
 90959 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan pohjoispuolella oleva kivikko hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90960 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläpuolella oleva kivikkoinen rinne, jossa kasvaa runsaasti pähkinäpuita hoidon jälkeen, koillisesta. 8.9.
 90961 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan länsipuolella kivikkojyrkänteen keskellä oleva tasanne hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 90962 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikka hoidon jälkeen, lännestä. 8.9

DIAPOSITIIVIT

- 25856 Turku, Kaerla, Mulli, alueen keskiosa ennen hoitoa, idästä. 5.8.
 25857 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, kaakosta. 5.8.
 25858 Turku, Kaerla, Mulli alueen itärinnettä ennen hoitoa, kaakosta. 5.8.
 25859 Turku, Kaerla, Mulli alueen pohjoisrinne ennen hoitoa, etelästä. 5.8.
 25860 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, eteläkaakosta. 5.8.
 25861 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, etelälounaasta. 5.8.
 25862 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, lounaasta. 5.8.
 25863 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, itäkaakosta. 5.8.
 25864 Turku, Kaerla, Mulli ennen hoitoa, itäkaakosta. 5.8.
 25865 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan keskiosa hoidon jälkeen, itäkaakosta. 8.9.
 25866 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläosa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 25867 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan keskiosaa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 25868 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan pohjoisosaa hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 25869 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan pohjoispuolella oleva kivikkoalue hoidon jälkeen, idästä. 8.9.
 25870 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikka hoidon jälkeen, lännestä. 8.9.
 25871 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikan eteläpuolella oleva kivikkoista jyrkännettä, jolla kasvaa runsaasti pähkinäpensasta hoidon jälkeen, koillisesta. 8.9.
 25872 Turku, Kaerla, Mulli asuinpaikalla olevan kivijyrkänteen keskellä oleva tasanne hoidon jälkeen, idästä. 8.9.

Turku, Kaerla, Mulli
ote peruskartasta
1043 12 LITTOINEN

TURKU KAERLA MULLI 1992

T. TIITINEN (myös piirt.)

YLEISKARTTA 1:500

SELITYKSET:

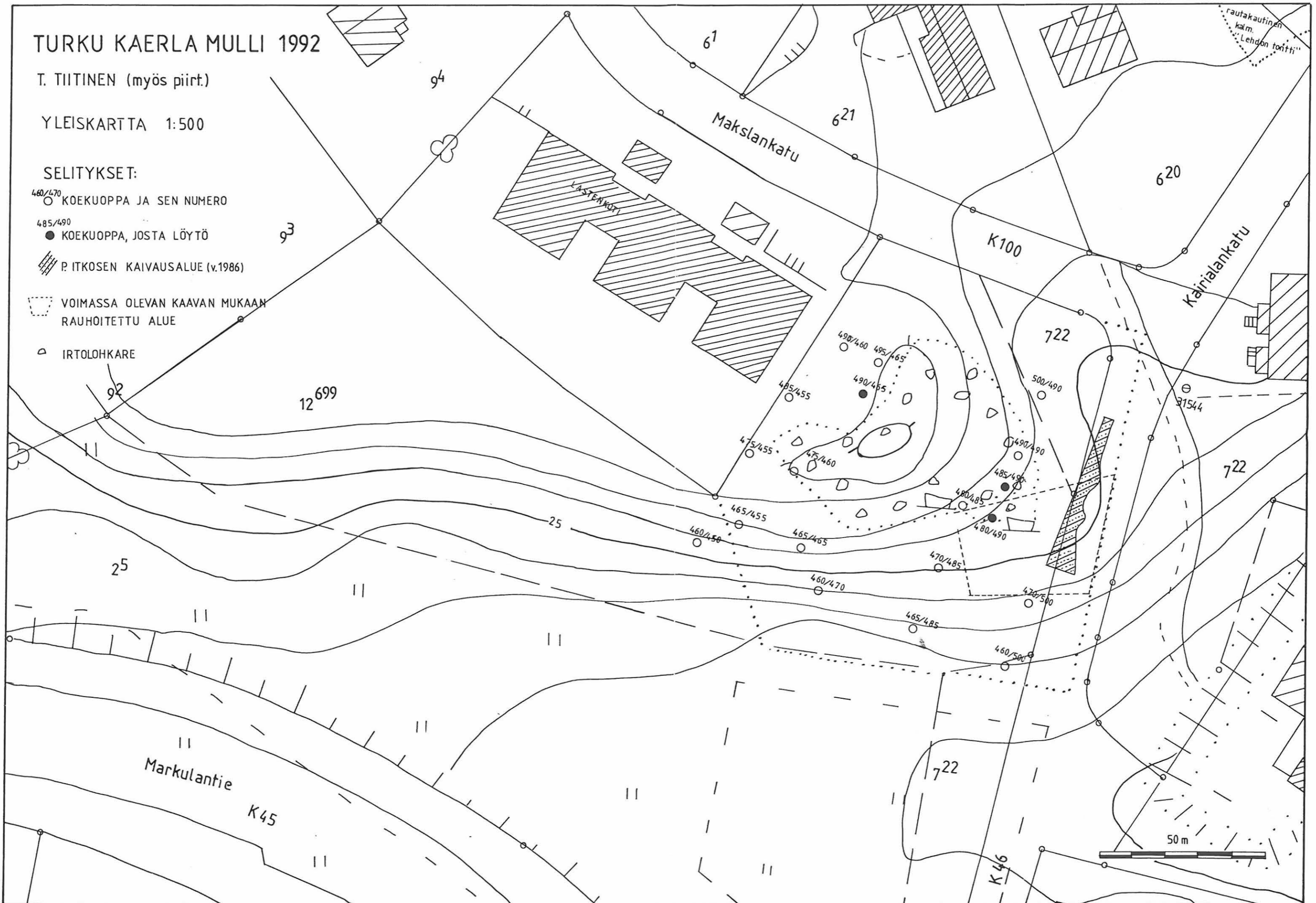
460/470 ○ KOEKUOPPA JA SEN NUMERO

485/490 ● KOEKUOPPA, JOSTA LÖYTÖ

▨ P. ITKOSEN KAIVAUSALUE (v.1986)

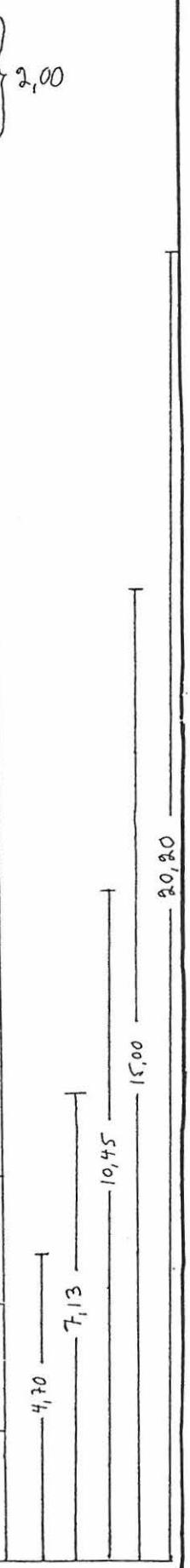
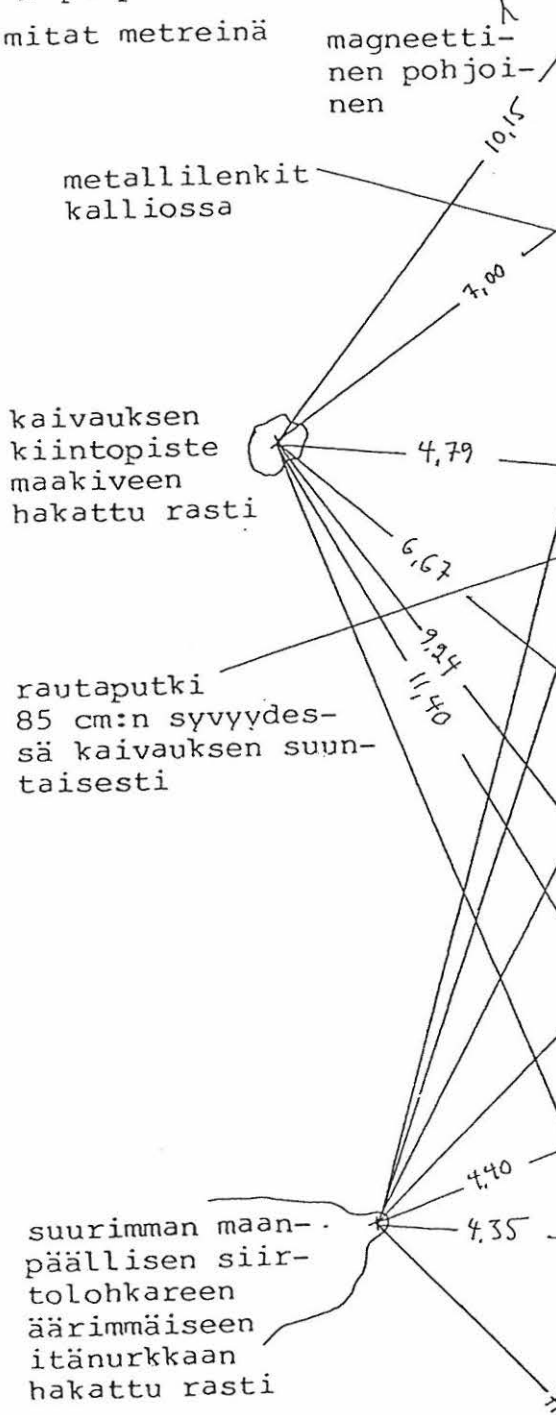
▭ VOIMASSA OLEVAN KAAVAN MUKAAN
RAUHOITETTU ALUE

◻ IRTOLOHKARE

TURKU (ent. Maaria) KAERLA MULLI 1986
 Kaivetun alueen merkitseminen
 maastoon

- muoviputki
- puupaalu
- mitat metreinä

suurimman maan-
 päällisen siir-
 tolohkareen
 äärimmäiseen
 itänurkkaan
 hakattu rasti

rautaputki
 85 cm:n syvyydes-
 sä kaivauksen suun-
 taisesti

kaivauksen
 kiintopiste
 maakiveen
 hakattu rasti

metallilienkit
 kalliassa

magneetti-
 nen pohjoi-
 nen